

הרצאת הא.מ.ב. מרדכי בלזר "תורת הבניה החופשית-דרך חיים"

לאחי life

רצ"ה הרצאתו המאלפת בנושא "תורת הבניה החופשית-דרך חיים" של אחינו המ.ב. מרדכי בלזר ז"ל
שהובאה בלשכת הורדים 25 בעבודת הלשכה ביום חמישי 2 באפריל 2009
עבודה זו פורסמה גם בבטאון "הבונה החופשי" בשנת 1991.

תורת הבניה-החפשית - דרך-חיים.

קידושי את לבניה החפשית כמוהם כלידה. כלידתו של תינוק למשפחתו -
כך התקדשותו של את חדש בבניה החפשית. התינוק רואה את העולם לראשונה
במשפחתו, והמתקדש החדש רואה את האור המסוני לראשונה בהיכל.
הבניה החפשית היא משפחה גדולה, הפרושה על פני כל תבל, ומונה
מיליונים של אחים, כחוליות חוליות בשרשרת, והמתקדשים החדשים מצטרפים
כחוליות חדשות לשרשרת חובקת עולם זו.

אמרתי שהתקדשותו של את לבניה החפשית כמוה כלידה. אולם ישנם
הבדלים, כמובן, בין זה לזה, ואניין אחדים מהם.
התינוק הנולד למשפחתו הוא בבחינת נעלם גדול. האם יהיה טוב או רע.
האם יהיה חכם או טפש, בריא או חולה בגופו ובנפשו, יפה או מכוער וכו'. כל
אלה, ואחרים, הם כאמור בבחינת נעלם. ולמרות כל אלה, כמובן, מתקבל התינוק
למשפחתו באהבה רבה ומבלי להתחשב בכל אלה. התינוק מתקבל למשפחתו - לטוב
ולרע.

לנו, הבונים-החפשים, יש יתרון על פני המשפחה הרגילה. בטרם קבלנו
מועמך להתקדש לבניה-החפשית, אנו מקבלים הצעה מאת אחד הנחמכת בהמלצה של את
אחר, לקבל את אותו מועמד.

רובכם יודעים את הדרך שבה עוברת כל הצעה כזו, את הבירורים, החקירות
והדרישות, שנעשים בטרם תובא ההצעה להצבעה בלשכה. וכל זה למה? כי אנו
בבניה-החפשית רוצים לצרף אלינו את האנשים הטובים יותר. את חומר היסוד חשוב
יותר אשר ממנו אנו רוצים לבנות את היכל ה**בנין** של האדם, היכל לתפארת. כמובן
שאינן אנו יודעים לקרוא את כל מה שבלבו של האדם. אין אנו נביאים. אולם כשאנו
מקבלים את המועמד, אנו יודעים אחרי כל ההמלצות והבירורים והחקירות שהוא
אדם טוב ביסודו, עם פוטנציאל טוב להתפתחות, ואנו גותנים לו את הקרדיט. כי
כוונתנו לפתח תכונות יסוד אלה.

אולם שאלתי היא : האם כמות הכסף הנתרמת על ידי אחי המסדר, והמסדר עצמו, לצדקה, מצדיקים קיום נפרד למסדרנו ? האם חלקנו איננו דל, מכספים הנתרמים לצדקה, בהשוואה לארגונים וולונטרים אחרים, כגון רוטרי, ליונס, ויצו, הדסה, בני-ברית וכיו"ב.

מה ההצדקה איפוא לקיומנו הנפרד ?

התשובה לקיומנו הנפרד כבר מצויה בתוך שמנו: "בונים-חפשים". אנו בונים. ומה מטרתנו ? מטרתנו לבנות את היכל ~~הבנין~~^{האל} של האדם. זו מטרה יהודית שלנו. אנו בונים את היכל ~~הבנין~~^{האל} של האדם, וזאת אנו עושים על ידי שאנו מטיפים ומחנמים לפיתוח תכונותיו החיוביות של האדם ולדיכויים של תכונותיו הרעות. (א) ויתן
מס' ו'
מאמ' בהיכל זה של ~~הבנין~~^{האל} האדם, "הצדקה" היא אחת הלבנים. יש לבנה אחרת - הרעות. יש עוד לבנה - האחוה. ויש עוד ועוד לבנים כאלה, של תכונות חיוביות שהן אנו בונים את ההיכל; את היכל ~~הבנין~~^{האל} של האדם. (ב)

אמרתי: "צדקה", - וברצוני להחעכב לרגע על מונח זה. כשמבקשים את תרומה לצדקה, או ליתן צדקה, או לעשות צדקה, התגובה הראשונה והמיידיית של האדם הינה לשלוח את ידו לכיסו על מנת להוציא את הארנק, ולשלוח מתוכו סכום מסוים על מנת לתרמו לצדקה. אין אני מזלזל חס וחלילה בתרומה זו לצדקה, אולם, אחי, זה החלק הקל ביותר של גתינה לצדקה. כי צדקה אין פירושה רק כסף. צדקה - פירושה ליתן את עצמך וזה קשה יותר. כי קשה לתרום מזמנך, קשה יותר להעניק מכחך המוסרי לאח נצרך, כי כאשר תרמת מכסף לצדקה - נתת, וזהו. נגמר. אולם ליתן את עצמך - זה כבר סיפור אחר. קשה יותר.

על כן - זאת אנו לומדים בבניה-החפשית, ליתן לצדקה את עצמך בנוסף לתרומה הכספית. ועל כן לא חשובה כמות הכסף המועטה יחסית לארגונים אחרים, הנתרמת על ידי האחים והמסדר לצרכי-צדקה, כי: (א) זו רק לבנה אחת בהיכל ~~הבנין~~^{האל} של האדם. ו-(ב): תרומתנו גדולה יותר בנתנו את עצמנו.

זכור לי ספור קטן ששמעתי מאחינו ג'ו סלם מדרום-אפריקה:

"אדם פנה לאדם אחר ובקש ממנו לתרום לו לצדקה. ענה לו השני: - אחי, גם אני עני ואביון, ואין לי דבר ליתן לך, מלבד את ידי לשלום". ענה לו הראשון: - "אכל אחי, כבר נתת לי הרבה יותר מכל תרומה כספית. אחת קראת לי: "אחי". ובקראך לי "אחי" נתת לי יותר ממה שכל תרומה כספית שווה."

הרי זו דוגמא לגדלות-הנפש של האדם המוצאת את ביטוייה בבניה-

החפשית.

לעומת זאת, זכור לי ספור אחר :

היה פרופסור מסויים שנהג לומר: "אני אף פעם אינני מתאכזב מבני-אדם.

אינני מתאכזב כי אינני מצפה מהם לשום דבר. אם אינני מצפה מבני-אדם לשום

דבר, גם אינני יכול להתאכזב מהם".

חושבני שזו עמדה ציננת, וגישה לא נכונה. הבניה החפשית דוקא כן

מצפה מבני-האדם בכלל ומהבונים-החפשים בפרט, וכאשר הבניה-החפשית מתאכזבת,

היא מוכנה לנסות שוב ושוב.

קרה גם לא פעם ששמעתי מאח, שהפסיק לבוא ללשכתו ועזב את הבניה החפשית

בכלל, בגלל אכזבה שהתאכזב מהתנהגותו של אח אחר. גם זו שגיאה. גם אם את חטא

כלפיך - אין להטיל את האחריות על כלל האחים, על כלל הבניה החפשית ולזרוק

את הגט בפרצוף.

כאשר אברהם אבינו התפלל לה' שיחון את סדום ועמורה החטאים, הצליח

לקבל הבטחה מההשגחה העליונה כי אם ימצאו ¹⁰ צדיקים בסדום, לא תחרב העיר. כלומר, תנתן חנינה מלאה לעיר מלאה חוטאים ורשעים, בגינם של ¹⁰ צדיקים.

ואילו אותו אח המפסיק לבוא ללשכתו בגלל חטא שחטא כלפיו אחד האחים,

כמוהו כמי שאומר, שאם העיר מלאה צדיקים, ובה רשע אחד, תחרב אותה עיר בגלל

אותו רשע.

זכורני, בירושלים היו שני אחים ממספחת קצנלנבויגן, שהם קרובי

משפחתי, האחד, ר' רפאל קצנלנבויגן ז"ל שקבל תואר יקר-ירושלים, והשני

ר' אהרן קצנלנבויגן, ז"ל מקנאי נטורי-קרתא.

שאלו פעם את ק' רפאל ז"ל, מה ההבדל בינו לבין אחיו אהרן. וסיפר

להם את הסיפור על סדום ועמורה. ואמר להם: אילו ירדה גזירה משמים להחריב

את אחד הקיבוצים בארץ בגלל החוטאים שנמצאים בו, והיתה יכולה להנתן חנינה

לאותו קיבוץ אילו נמצא בו צדיק אחד, אזי כאן נעוץ ההבדל ביני לבין אחי

ר' אהרן. אני הייתי רץ לאותו קיבוץ כדי לברר אם יש בו צדיק, ואם לא הייתי

מוצא בו אדם הייתי מביא צדיק מהחצר ומשרבו הסירוב של מוח שחרוטל הנזירה.

אחי, ר' אהרן, היה גם כן רץ לקיבוץ כדי לברר אם יש בו צדיק, ואם היה מוצא צדיק אחד בקיבוץ, היה מוציאו מתוך הקיבוץ על מנת שתתבצע הגזירה.

אחי, בהשוותנו לנגד עינינו את הדוגמאות האלה, איך ספק בלבי איזו

היא דרכה של הבניה-החפשית.

הבניה החפשית מלמדת אותנו לנהוג סבלנות וסובלנות כלפי האחים בפרט וכלפי כל בני-האדם בכלל.

הבניה החפשית מלמדת אותנו לחשוב טובות על אחינו. יש לו חסרונות

אמנם, אבל למי אינן חסרונות? גם לך יש חסרונות. גם לי יש חסרונות.

זו דרכה של הבניה החפשית.

המתקדש החדש לבניה-החפשית בא עם מטען יסודי חיובי, וכאן אנו מתכוונים

לפתח את תכונותיו החיוביות ולהדיגישן. ואת התכונות השליליות - לדכא.

האח בבניה החפשית, שומע מדי פעם בפעם כי הוא אדם טוב והגון. זו היא

הנחה מובנת מאליה בבניה החפשית, כי אם אתה בונה-חפשי, אתה אדם טוב, אדם הגון

אדם ישר. הבניות החפשיות בטוחה במלך, ובטוחה בך, כל הזמן - אם אתה בונה-חפשי,

אתה אדם טוב הגון וישר, ואיך כל ספק בכך. זוהי אקסיומה שאין צורך להוכיחה.

כי הרי יכול לקרות המקרה, ואח יעמוד ויהסס באיזו דרך לנקוט. מצד אחד

ימשוך אותו הפיתוי, ומצד שני קיים ההיסוס הטבעי אם לעבד עבירה ולהכשל. והאח

עומד ומחסס ופוסט על הסעיפים איזו דרך לנקוט. והיה, אם ברגע זה יבוא משקלה

של הבניה-החפשית, יבוא המטען הנפשי החיובי שהבניה החפשית נטעה בלבו ובנפשו

של אותו אח, ויהדהדו באזניו כל אותן הרצאות ששמע בבניה החפשית, כל אותן

עבודות שהשתתף בהן, והלקחים ששמע בהן, ויזכור כי הבניה-החפשית בטוחה בו,

ואיך ספק בלבו של אף אח מהאחים בישרן ובהגינותו, ובזכרו כל אלה ובחר בטוב,

ויטה את הכף לצד זכות, והיה זה שכרנו על כל עמלנו. כי כל המציל נפש אחת

כאילו הציל עולם מלא.

ומדוע כך? כי הבניה החפשית היא לא רק מסדר. הבניה-החפשית היא

תורת חיים. היא תורה שלפיה אנו הבונים-החפשים חיים את חיינו יום-יום.

הבניה החפשית היא אורח-חיים, אורח-חיינו.

אנו לומדים ליישם את עקרונות הצדקה האחוה והרעות, בין האחים לתוך
חיי היום-יום שלנו. לא רק בפגישה בלשכה, אלא גם בחיינו בתוך משפחתנו,
במגעינו היומיומיים עם אחים ואחרים.

חיינו של הבונה-החפשי הם חיים טובים ונוחנים סיפוק. הבונה-החפשי
הוא איש-שלום, סבלני וסובלני, הדוגל בעקרונות הצדקה, האחוה והרעות. אלו
לא רק מלים. אלו-עקרונות חיים. אנו משתדלים ללמוד וללמד עקרונות אלו.

הבניה החפשית - תורה היא. תורת הבניה החפשית.

אתם האחים החדשים המתקדשים בבניה-החפשית, באים אלינו עם כל הכוונות הטובות
כי עקרונות הבניה-החפשית הינם לרוחכם, ואתם שואפים ליישם עקרונות אלה
במעשיכם. אולם בהיותכם מחוץ לבניה החפשית הייתם בודדים, מעטים, ופעולתכם
מועטת. נכון הדבר שלכל אדם הגון ישנן כוונות טובות לפעול טוב, לעשות
צדקה וחסד ולהיות לפי עקרונות האחוה והרעות. אולם תמיד קיים המרחק בין
הכוונה לבין המעשה בהוצאת הרעיון מן הכח אל הפועל, כדברי הפתגם: "בין
אמר לעשה, מהלך ת"ק פרסה". אולם, בהצטרפכם אל הבניה-החפשית, נפתחה בפניכם
דרך למלא את שאיפותיכם.

זכורני, כשהצטרפתי אני לבניה-החפשית, נתבקשתי לענות לכנס-ההכרה
שהורמה לכבודי ליד השולחן-הלבן, ובין יתר הדברים שאמרתי ציטטתי כמה שורות
מתוך שיר של רוג'רס והמרשטיין :

A song is no song
Till you sing it.
A bell is no bell
Till you ring it.

And a song in your heart
Wasn't ment to stay there
A song in your heart
Was ment to be sung.

אינני בטוח שאני מצטט בדיוק את דברי השיר, אולם כוונת השיר היא ברורה. כל עוד הכוונות הטובות בשארות בתוך הלב פנימה, הן נשארות בלב בתור כוונות טובות ואין בהן כל מועיל. מה התועלת בצדקה וחסד כשנשארות בגדר כוונה בלבד מבלי לצאת מן הכח אל הפועל?

בהצטרפתם לבניה-החפשית, נפתחה בפניכם הדרך להוציא כוונות ושאירות אלה מן הכח אל הפועל. בבואכם אלינו, באתם על מנת לצלצל ביחד בפעמון. לשיר ביחד את השיר.

וכיצד נעשה זאת? כיצד נלמד לבנות את היכל ^{היכל} ~~היכל~~ של האדם? זאת מלמדת אותנו תורת הבניה-החפשית. כי תורת הבניה החפשית תורה היא, ולמידה היא צריכה.

ואתן לכם דוגמאות מספר.
 (4 חלקי האלף: חלקי חילוק, חלקי חילוק, חלקי חילוק)

התלמיד לומד בבית-הספר את תורת החשבון. גם התלמיד הבונה-החפשי לומד בבניה-החפשית תורת-חשבון - אולם במובנה המוסרי, המסוני. נקח למשל, מבחינה מסונית את תורת החיבור ^{החשבון} ~~החיבור~~ -

חיבור:

כשאתה פועל ביחידות, גם את כוונותיך טובות ביותר, וגם אם אתה מוציאן מן הכח אל הפועל מדי פעם, בכל זאת אתה מוגבל בביצוען. כי היחיד מוגבל בחיפף יכולתו, בסכומים שיכול לתרום לצדקה, למשל, מוגבל בזמנו החפשי שיכול לייעד לטובת הכלל, מוגבל במשימות שיכול לקחת על עצמו, ובמשמות שיכול לבצע.

אולם בבואו ללשכה, לומד האדם כי הבניה החפשית דורשת ממנו להוסיף עוד לצדקה, להוסיף עוד מזמנו לטובת הכלל. האדם רואה ולומד כי בלשכה ישנם עוד אחים כמוהו, הנודבים לצדקה. והמקדישים מזמנם לכלל. והוא רואה כי כאשר מצרמים את פעולותיו עם פעולות האחים התוצאה גדלה. כמות הצדקה שגורבה גדלה, כמות הזמן המוקדש ע"י יותר ויותר אחים לטובת הכלל גדלה, והתוצאה גדלה. התוצאה גדלה עקב חיבור מאמציהם של אחים רבים. האדם למד איפוא פעולה ראשונה בחשבון מסוני. פעולת החיבור. אני ועוד אחד, ועוד אחד, ועוד אחד, וכך הלאה, כך גדלה התוצאה, וכך מתעצמת ההצלחה.

חיסור:

הנטיה האנושית הטבעית בלבו של כל אדם היא לפאר ולרומם את עצמו ואת ערך מעשיו. נטיה זו היא תכונה שלילית בנפש האדם, והבניה-החפשית מצווה עלינו לשרשה משורש. כי הבניה החפשית מלמדת את האחים ענווה: עשית מעשה טוב, אל תרוץ לספר ולהתפאר. אדרבא, גם אם אחרים יחללך, מצווה עליך לחסר מערך המעשה, מהתהילה. הבניה החפשית מלמדת אותנו ענווה. הבניה החפשית מלמדת אותנו לחסר מההירות והגאווה.

כפל:

תורת הצדקה נלמדת בבניה החפשית באופן רצוף, עקבי ושוטף. האח בבניה החפשית שומע תמיד על חובתו, שהיא גם זכות גדולה לו, לחרוט לצדקה. האח לומד, כי עליו להודות לעליון על כל אשר ברכו מכל טוב, ועל הזכות הגדולה שנפלה בחלקו, דהיינו האפשרות ליתן צדקה. כי הצדקה היא חסד למקבל וזכות לפותן. הבניה החפשית מלמדת את האחים תמיד לחשוב - האם נתתי מספיק? הבניה החפשית מלמדת את האחים לכפול את תרומותיהם לצדקה, לכפול את הזמן המוקדש על ידם לטובת הכלל. לכפול את מעשיהם הטובים, לטובתם הם לטובת האחים ולטובת הכלל.

חלוק:

דברתי מקודם על האח שלמד לחסר מהשבחים הניתנים לו, מערך מעשיו הטובים, ומערך עצמו.

הבניה החפשית מלמדת אותנו גם לחלק. לחלק את המעשים הטובים בין כלל האחים, ולזכותם גם הם במצוות אלה. לחלק את השבחים המורעפים עליו גם לאחים אחרים. לא לקחת לעצמן בלבד את כל התהילה והשבחים, אלא להדגיש תמיד את חלקם של אחרים ושל לשכתך בפעולות ובמעשים אלה, ולחלק אתם את השבחים והכרת-התודה. הבניה החפשית מלמדת איפוא גם פעולת-חילוק.

זכורני, באחת העבודות בלשכתי, לשכת-הורדים ברמת-גן, הודיע הנשיא על מעשה שעשה אחד האחים. לאותו אח נודע על ילד נכה ברגליו, שאין לו אפשרות להגיע לבית-הספר ולחזור לביתו עקב מצב נכותו. אותו אח נטל על עצמו התחייבות, ולקח את הילד מביתו במשך שנה שלמה בכל בוקר, ברכבו, אל בית-הספר בבוקר, והחזירו לביתו מביה"ס בצהריים עם גמר הלימודים. אין צורך לתאר את הקשיים שנטל על עצמו אותו אח בבצוע מעשה מסוג זה. והרי לכם אח שפירש נכון את

המונה "צדקה". לא רק נדבת כסף, כי אם האח נתן את עצמו. אחי, כל יום, פעמיים ביום במשך שנה שלמה !!!

אולט למה אני מספר זאת ? לבשהודיע הנשיא בלשכתי על מעשה זה של אחד מאחי הלשכה, הוא הוסיף ואמר שאותו אח בקש במפורש שלא לנקוב בשמו, אלא להשאירו באלמוניותו. ורק לספר על המעשה בלשכה, כדי לעודד גם אחרים למעשים דומים.

אחי, אח זה למד שני לקחים בבניה-החפשית :

(א) הוא למד כי הצדקה איננה נמדדת בתרומה כספית בלבד, אלא על ידי כך שאח נותן את עצמן בעיקר.

(ב) הוא למד לחלק. על ידי השארותו באלמוניותו, התחלק ערך המעשה הגדול שעשה, בין כל אחי הלשכה, לתפארת הלשכה כולה בפרט, והבניה החפשית בכלל.